

Príloha

PREHĽAD NÁVRHOV A ODPORÚČANÍ VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV PREDLOŽENÝCH NÁRODNEJ RADE SR

1. Návrhy a odporúčania predložené v správach VOP za roky 2012, 2013, 2014

1.1 Realizácia návrhov a odporúčaní z Mimoriadnej správy verejného ochrancu práv z augusta 2013

Podľa § 24 zákona o verejnom ochrancovi práv: „Ak verejný ochranca práv zistí skutočnosti nasvedčujúce, že porušenie základného práva alebo slobody je závažné alebo sa týka väčšieho počtu osôb, môže predložiť národnej rade mimoriadnu správu. Súčasťou mimoriadnej správy môže byť aj návrh, aby bola prerokovaná na najbližšej schôdzi národnej rady“.

Mimoriadnu správu verejného ochrancu práv spolu so žiadosťou, aby bola prerokovaná na najbližšej schôdzi som predložila národnej rade ešte v auguste 2013. Obsahuje závažné zistenia porušovania základných práv a slobôd veľkého počtu osôb a aj detí, aj návrhy opatrení. Plénum Národnej rady Slovenskej republiky ju dodnes neprerokovalo. Preto návrhy a odporúčania národnej rade, uvedené v mimoriadnej správe, doteraz neboli realizované.

V súčasnosti je už zrejmé, že neprijatie opatrení má vážne následky. V správe som totiž upozorňovala na **nezákonný postup mesta Košice pri odstraňovaní obydľí, ktoré z epidemiologického a iných hľadísk boli nebezpečné**, pričom vytykaným porušovaním bola skutočnosť, že mesto nijakým spôsobom **neriešilo situáciu** vystávaných osôb a **neposkytlo žiadnu pomoc rodinám a deťom**. Dnes tvoria časť „Mašličkova“ a časť z nich bola **preukázateľne v bruselskom parku a musia ju riešiť belgické federálne orgány**. V správe som poukazovala aj na **systémovú diskrimináciu detí v školskom vzdelávacom systéme**. Čiastočné opatrenia SR začala prijímať až v roku 2015 a to až po oznámení úmyslu začať v tejto veci konanie Európskej komisie voči Slovenskej republike. A opatrenia, na základe preskúmania policajného postupu v osade Budulovská, ktorý nebol nevyhnutný, boli prijaté iba čiastočne.

1.2 Realizácia návrhov a odporúčaní verejného ochrancu práv uvedených v Správe o činnosti verejného ochrancu práv za rok 2012

Na základe svojich zistení z roku 2012 som Národnej rade Slovenskej republiky, ktorá je podľa článku 72 Ústavy Slovenskej republiky jediný ústavodarný a zákonodarný orgán Slovenskej republiky, odporúčala prijať v priebehu roka 2013 nasledovné:

1.2.2 Zákomom upraviť vytvorenie štátnej profesionálnej siete pomáhajúcich profesií a ustanoviť podmienky pre intenzívne vykonávanie profesionálnej vyhľadávacej, monitorovacej a pomáhajúcej terénnej sociálnej práce pre odbory sociálnoprávnej

ochrany, ustanoviť kvóty prípadov na jedného zamestnanca sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (SPODaSK) a prispôbiť počet zamestnancov oddelení SPODaSK počtu prípadov.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.2.3 Prehodnotiť právnu úpravu pozbavenia spôsobilosti na práva a právne úkony, vrátane procesnoprávnej úpravy.

Opatrenie nebolo prijaté. Od 1. júla 2016 však nadobudne účinnosť nový zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ktorý prinesie zmeny v právnej úprave procesu pozbavenia spôsobilosti na právne úkony, ako aj právnej úpravy opatrovníctva. Podľa novej právnej úpravy už nebude súd rozhodovať o pozbavovaní spôsobilosti na právne úkony, ale o obmedzení spôsobilosti na právne úkony. Nová právna úprava posilní procesnoprávne postavenie osoby, o ktorej právach v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje, a taktiež kreuje právomoci súdu odvolať opatrovníka v stanovených prípadoch (napr. ak porušuje povinnosti alebo zneužíva svoje práva).

1.2.4 V zákone riešiť právnu úpravu postavenia zamestnancov, ktorým zamestnávateľ nevyplácal mzdu, zrušil, opustil, uzavrel, vypratal prevádzku a nevydal im doklady o skončení pracovnoprávneho vzťahu.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.2.5 Zákom ustanoviť príslušnému orgánu verejnej správy povinnosť podať návrh na začatie konkurzného konania voči dlžníkovi štátu od určitej výšky jeho dlhu a určiť sankciu za nesplnenie tejto povinnosti.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.2.6 Zmeniť zákon o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 251/2012 Z. z. v znení neskorších predpisov v súvislosti s úpravou problematiky zriadenia vecného bremena na cudzom pozemku vo verejnom záujme s ohľadom na vlastnícke právo tak, aby obmedzenie vlastníckeho práva a zásah do vlastníckeho práva, ktorý zriadenie vecného bremena na cudzom pozemku vo verejnom záujme vždy spôsobuje, nepresahovalo nevyhnutnú mieru.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.2.7 Pri schvaľovaní štátneho rozpočtu na rok 2014 v kapitole Všeobecná pokladničná správa vytvoriť podmienky pre vykonávanie úplnej pôsobnosti verejného ochrancu práv.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.3 Realizácia návrhov a odporúčaní verejného ochrancu práv uvedených v Správe o činnosti verejného ochrancu práv za rok 2013

V Správe o činnosti verejného ochrancu práv za rok 2013 som do návrhov a odporúčaní zahrnula aj návrhy a odporúčania z Mimoriadnej správy verejného ochrancu práv z roku 2013 a odporúčania na zlepšenie ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb, ktoré som zároveň jednotlivým orgánom verejnej správy navrhovala v záverečných správach z jednotlivých realizovaných prieskumov.

1.3.1 Zákom stanoviť zákaz vylúčenia a oddeľovania rómskych žiakov od ostatných žiakov.

V školskom zákone výslovne upraviť **zákaz** priestorového, organizačného, fyzického a symbolického **vylúčenia alebo oddelenia rómskych žiakov** v dôsledku ich príslušnosti k národnostnej menšine alebo v dôsledku ich sociálneho pôvodu (často v kombinácii s ich sociálnym znevýhodnením) od ostatných žiakov a upraviť povinnosti orgánov verejnej správy a ich zodpovednosť za kontrolu dodržiavania tohto zákazu. Tiež stanoviť sankcie za jeho porušenie a zabezpečiť ich vykonateľnosť.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.3.2 Vytvoriť podmienky pre plné zabezpečenie rovnocenného vzdelávania detí s osobitnými potrebami.

a) Vytvoriť podmienky pre **prístup ku všetkým stupňom vzdelania** aj pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní v špeciálnych školách a v špeciálnych triedach.

Opatrenie nebolo prijaté.

b) Vytvoriť podmienky pre uskutočňovanie **bezplatnej odbornej predškolskej prípravy v štátnom jazyku**, a ak to vyžaduje najlepší záujem dieťaťa **aj v jeho materinskom jazyku**, a to v dostatočnom počte zariadení, s dostatočným počtom kvalifikovaných odborníkov; sprístupniť túto možnosť najmä pre deti pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia a pre deti, ktoré majú v predškolskom veku evidentne jazykovú bariéru, najmä rómskym deťom pochádzajúcim zo sociálne znevýhodneného prostredia, s cieľom pritiahnúť ich k vzdelávaniu.

Opatrenie nebolo prijaté.

c) Vytvoriť podmienky pre **postup v najlepšom záujme dieťaťa** aj vzdelávaním žiakov rómskej národnostnej menšiny nielen v štátnom jazyku, ale **aj v ich materinskom jazyku, ak je to pre porozumenie školského učiva potrebné.**

Opatrenie nebolo prijaté.

d) Vytvoriť podmienky pre **bezplatné užívanie všetkých potrebných učebných pomôcok a potrieb**, v starostlivosti školského zariadenia nielen počas vyučovania, ale aj počas prípravy na vyučovanie pre všetkých žiakov, ktorí pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia a zabezpečiť im odbornú pomoc s prípravou na vyučovanie, s cieľom získať ich pre vzdelávanie a zamerať sa v tomto úsilí aj na žiakov rómskej národnostnej menšiny.

Opatrenie nebolo prijaté.

Tieto opatrenia realizované neboli, hoci u Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky badám určité snahy o riešenie tejto problematiky.

e) Vytvoriť podmienky pre **dostatočný počet pedagogických asistentov** učiteľa vo všetkých školách a triedach, v ktorých sa vzdelávajú žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Opatrenie bolo prijaté (pozn. Ondrej Dostál: pedagogickí asistenti však naďalej nie sú nárokovateľní)

1.3.4 Zabezpečiť právo dieťaťa byť vypočuté v konaniach, ktoré sa ho týkajú.

a) Zabezpečiť zmenu procesného práva tak, **aby súd** v súdnych konaniach, v ktorých dochádza ku kolízii práv dieťaťa a jeho zákonných zástupcov, **z úradnej moci vždy ustanovil orgán sociálnoprávnej ochrany ako kolízneho opatrovníka celej rodiny**. Tento bude mať v konaní zo zákona samostatné právne postavenie, napríklad ako jeho **vedľajší účastník**. **Zabezpečiť**, aby súd z úradnej moci **dieťaťa** v taktom konaní, na ochranu jeho práv a oprávnených záujmov, vždy ustanovil **advokáta alebo inú fyzickú, či právnickú osobu znalú práva na právne zastupovanie**.

Opatrenie nebolo prijaté.

b) Upraviť **procedurálne pravidlá** priameho **vypočutia dieťaťa** v súdnom konaní (aj každom inom konaní) a **procedurálne pravidlá** pre prípad, ak je dieťa vypočuté mimo konania prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu. Stanoviť **nutnosť zaznamenania vypočutia dieťaťa** na zvukovom zázname a určiť aj postup a spôsob uchovávanía tohto záznamu.

Toto mnou navrhnuté opatrenie sa stále **nepodarilo plne realizovať**. Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny v súčinnosti s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny majú snahu zabezpečiť vypočutie dieťaťa tak, aby boli naplnené jeho práva v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa, podmienky na to však zatiaľ podľa mojich zistení vytvorené nemajú.

1.3.5 Zabezpečenie základného práva osoby na nezávislé a účinné vyšetrenie policajných postupov.

a) Zabezpečiť, **aby polícia z každej plánovanej policajnej akcie**, v ktorej už pri jej príprave predpokladá použitie donucovacích prostriedkov, **zadovážila kamerový záznam o jej priebehu**.

Opatrenie bolo čiastočne prijaté.

b) Zabezpečiť monitorovanie všetkých policajných priestorov, v ktorých sa vybavujú políciou predvedené a zadržané osoby prostredníctvom kamier a uchovávanie **záznamov o zaobchádzaní polície s predvedenými osobami**.

Opatrenie nebolo prijaté.

c) Zriadiť **nezávislý kontrolný orgán**, ktorý bude vykonávať **nezávislé vyšetrenie** vždy v prípade, **ak vzniknú pochybnosti** o správnosti, zákonnosti, nevyhnutnosti, primeranosti, proporcionality policajného postupu alebo postupu iného orgánu verejnej správy, pri ktorom boli použité donucovacie prostriedky a tento orgán bude vyvodzovať zodpovednosť alebo ju uplatňovať.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.3.7 Práva väzňov.

a) Informovaný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti

Upraviť existujúcu zákonnú úpravu tak, aby v nej bola upravená povinnosť **vyžiadať od väzňa** po jeho prijatí do výkonu väzby alebo do výkonu trestu jeho informovaný súhlas s vykonaním lekárskej prehliadky a aj následne vyžadovať jeho **informovaný súhlas pre vykonanie ošetrovateľských a zdravotných úkonov vždy, tak ako to platí pre ostatné fyzické osoby**. V zákone ustanoviť aj taxatívny výpočet prípadov a dôvodov, za splnenia ktorých je možné vykonávať zdravotnú starostlivosť aj bez predchádzajúceho súhlasu tejto osoby. V zákone ustanoviť prípady a dôvody, za splnenia ktorých je lekárska prehliadka povinná, a pre tieto prípady ustanoviť, ktoré zdravotné úkony možno v rámci povinnej lekárskej prehliadky vykonať.

Opatrenie nebolo prijaté.

b) Prešetrovanie sťažností osôb vo väzbe alebo výkone trestu odňatia slobody na poskytnutie zdravotnej starostlivosti nezávislým orgánom

Zabezpečiť, aby **prešetrovanie sťažností väzňov na poskytovanie (neposkytovanie) zdravotnej starostlivosti bolo výlučne v pôsobnosti Úradu pred dohl'ad nad zdravotnou starostlivosťou** alebo iného vonkajšieho kontrolného orgánu príslušného odborného zamerania, ktorý každú takúto sťažnosť preskúma povinne a bez meškania.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.3.8 Právo na preskúmanie postupu orgánu verejnej správy.

a) **Upraviť procesný postup pri vydávaní formulára E 101, resp. PD A1 a pri vybavovaní žiadostí o udelenie výnimky podľa koordinačných predpisov tak, aby najmä pri nevydaní formulára, resp. zamietnutí žiadosti o udelenie výnimky, bolo možné využiť opravný prostriedok.**

Opatrenie nebolo prijaté.

b) **Zákonnou úpravou uložiť povinnosť, aby všetky správne orgány v každom prípade, ak nevyhovejú žiadosti, ktorou sa uplatňuje nárok a v prípade, ak ho nepriznajú, odnímajú alebo ukladajú povinnosť, museli o tom vydať riadne rozhodnutie so všetkými náležitosťami, vrátane poučenia o opravnom prostriedku, a aby takéto rozhodnutie bolo minimálne v jednom stupni preskúmateľné. V zákone upraviť zákaz takúto vec vybaviť písomným oznámením.**

Opatrenie nebolo prijaté.

1.3.9 Ochrana osôb pri výkone práce.

Zákonne upraviť právne postavenie občana, ktorý pre obec vykonáva menšie obecné služby a vzťahy z toho vznikajúce, práva a povinnosti subjektov, ktorých sa tieto vzťahy dotýkajú, ako aj vzťahy ohľadne bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.3.10 K problematike dôchodkov.

Doplnením existujúcej zákonnej úpravy alebo novou právnou úpravou riešiť primeranosť výšky starobných dôchodkov tzv. starodôchodcov tak, aby riešenie bolo zlučiteľné s požiadavkou spravodlivosti.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.3.11 Opatrenia na zabezpečenie podmienok pre činnosť verejného ochrancu práv.

a) **Uložiť uznesením vláde Slovenskej republiky riešiť v určenej lehote podmienky pre činnosť verejného ochrancu práv. Vytvoriť podmienky pre realizovanie organizačného poriadku jeho personálnym naplnením a pre zriadenie regionálnych Kancelárií verejného ochrancu práv.**

b) Uložiť vláde Slovenskej republiky uznesením, aby sa v procese zostavovania rozpočtu verejnej správy a v procese určovania limitu výdavkov Kancelárie pre nasledujúce rozpočtové obdobia riadila Rezolúciou 1959/2013 Parlamentného zhromaždenia Rady Európy o posilnení ombudsmanských inštitúcií v Európe.

c) Zaviazať vládu Slovenskej republiky, aby v určenej lehote zabezpečila vhodné a dôstojné sídlo, situované v Bratislave, pre verejného ochrancu práv a pre jeho kanceláriu. Rovnako aj podmienky pre zriadenie ôsmich regionálnych pracovísk tak, ako to verejný ochranca práv opakovane navrhuje.

Opatrenia neboli prijaté.

Pre informáciu uvádzam: Kancelária si sama od roku 2012 aktívne hľadala administratívne priestory, ktoré by slúžili ako jej sídlo, v objekte **v správe majetku štátu**. Robila tak aj preto, lebo žiadny orgán výkonnej moci pre sídlo ústavného orgánu budovu nezabezpečoval. Výsledkom intenzívnej trojročnej činnosti Kancelárie bola **zmluva o nájme** nebytových priestorov situovaných na Grösslingovej ulici v Bratislave so Správou služieb diplomatickému zboru, a. s. **na obdobie od 1. marca 2015 do 28. februára 2020** zverejnená v Centrálnom registri zmlúv. Kancelária v týchto priestoroch situovaných v centre Bratislavy pôsobí od marca 2015.

1.4 Realizácia návrhov a odporúčaní verejného ochrancu práv uvedených v Správe o činnosti verejného ochrancu práv za rok 2014

1.4.1 V správe o činnosti som v roku 2014 Národnej rade Slovenskej republiky navrhla a odporučila:

1.4.1.1 Zrušiť v špeciálnych školách variant A, do ktorého patria žiaci s ľahkým mentálnym postihnutím (pozri aj Stratégiu Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 prijatú v januári 2012 v oblasti výchovy a vzdelávania, kap. D. 2. 1, bod 6) a ustanoviť alternatívne formy vzdelávania.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.1.2 Zrušiť inštitút ochranných miestností v reedukačných centrách.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.1.3 Vytvoriť zákonnú možnosť alternatívnych foriem reedukácie detí a upraviť systém zaraďovania dieťaťa do reedukácie tak, aby jeho zaradenie prioritne zohľadňovalo najlepší záujem dieťaťa, teda jeho schopnosti, predpoklady, vôľu a nie iba inštitucionálny záujem a potrebu organizácií.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.1.4 Zmeniť v ustanovení § 78b, ods. 7 zákona o sociálnych službách 30-dňovú lehotu na 60-dňovú lehotu.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.1.5 Vrátiť do platnosti a účinnosti pôvodnú legislatívnu úpravu a v ustanovení § 35 písm. a) zákona o sociálnych službách a nahradiť stupeň odkázanosti IV podľa prílohy č. 3 tohto zákona, stupňom odkázanosti II.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.2 Národnej rade Slovenskej republiky som odporučila, aby uložila vláde Slovenskej republiky:

1.4.2.1 Vytvoriť štátny program špecificky zameraný na trávenie voľného času pre chudobné deti v školskom veku, zameraný na podporu ich rozvoja, financovaný zo štátnych prostriedkov.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.2.2 Vytvoriť systém medzirezortnej spolupráce so zdravotníckymi zariadeniami (s pomocou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky) na zabezpečenie primeranej zdravotnej starostlivosti o deti v reedukačných centrách.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.2.3 Vytvoriť systém medzirezortnej spolupráce s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (s pomocou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky) na zabezpečenie podpory a pomoci dieťaťu po opustení reedukačného centra.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.2.4 Prijat' opatrenia na zabezpečenie bezbariérového prístupu do budov orgánov verejnej správy osobám so zdravotným postihnutím.

Opatrenia zatiaľ neboli prijaté, hoci jednotlivé orgány verejnej správy prejavili snahu o postupné odstraňovanie zistených nedostatkov a zabezpečenie bezbariérového prístupu osobám so zdravotným postihnutím.

1.4.2.5 Vypracovať dlhodobu udržateľnú politiku financovania sociálnych služieb zabezpečujúcu rovnaký prístup pre všetkých seniorov, ktorí sú na takéto služby odkázaní nielen zo zdravotných dôvodov.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.2.6 Vypracovať a zabezpečiť prijatie celoštátne záväzných štandardov kvality sociálnych služieb.

Opatrenia neboli prijaté.

1.4.2.7 Podporiť nielen primeraný rozvoj celoročných pobytových zariadení pre seniorov, ale aj ich rovnomerný rozvoj v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky. Rovnako vyriešiť ich dostačujúce a vyrovnané financovanie tak, aby boli dostupné pre každého seniora a nie iba pre časť seniorov z radov našich občanov.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.4.2.8 Zabezpečiť jednoduchý a neobmedzený prístup jednotlivcov k verejnému ochrancovi práv vo všetkých regiónoch Slovenska zriadením regionálnych Kancelárií verejného ochrancu práv, ako to vyplýva aj z rezolúcie 1959 (2013) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy.

Odporúčanie nebolo prijaté.

1.5 Realizácia návrhov a odporúčaní verejného ochrancu práv na zabezpečenie podmienok pre činnosť verejného ochrancu práv uvedených v Správe o činnosti verejného ochrancu práv za rok 2014

1.5.1 Legislatívnou zmenou zabezpečiť verejnému ochrancovi práv garanciu jeho nezávislosti od výkonnej moci aj tým, že národná rada v zákone o štátnom rozpočte ustanoví samostatnú rozpočtovú kapitolu pre ústavný orgán – verejného ochrancu práv.

Opatrenie nebolo prijaté.

1.5.2 Uznesením uložiť vláde Slovenskej republiky, aby v prvom polroku roka 2015 zabezpečila materiálne a finančné podmienky pre reálne naplnenie schváleného organizačného poriadku Kancelárie verejného ochrancu práv tak, aby mohla zriadiť aj regionálne pracoviská, ktoré sú jeho súčasťou.

Opatrenie nebolo prijaté.

NÁVRHY A ODPORÚČANIA NÁRODNEJ RADE SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA ZÁKLADE ZISTENÍ V ROKU 2015

1. Pre zabránenie porušovaniu základných práv osôb na osobnú slobodu, integritu, dôstojnosť a na zabránenie možnému krutému, neľudskému, ponižujúcemu zaobchádzaniu chránených v čl. 16, 17 ods. 2, 3, čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 3 Európskeho dohovoru navrhujem

- a) **V zákone o Policajnom zbore Slovenskej republiky** výslovne uviesť zákaz obmedzovania osobnej slobody osobe jej umiestnením do uzavretého priestoru, ktorý nie je riadne vybavenou celou, zákaz pripútavania, spútavania a iných spôsobov obmedzovania pohybu osoby už umiestnenej v zatvorenom priestore s výnimkou, ak si to vyžaduje jej zdravotný stav skonštatovaný lekárom.
- b) Legislatívnou zmenou vo všetkých dotknutých právnych predpisoch z oblasti školstva a archívov/registratúr vytvoriť podmienky pre možnosť vydania odpisov, výpisov či potvrdení z dokladov o vzdelávaní tak, aby po zmene pohlavia bolo možné ich vydať s novým menom a priezviskom a tým zabezpečiť primeranú ochranu súkromia a rodinného života týchto osôb.

2. Za účelom riadneho naplnenia práva občanov patriacich k národnostným menšinám alebo etnickým skupinám používať ich jazyk v úradnom styku navrhujem

Legislatívnou zmenou zosúladiť ustanovenie § 2 ods. 5 s ustanovením § 3 ods. 4 zákona o používaní jazykov národnostných menšín tak, aby si tieto vzájomne neodporovali, a aby bolo bez prekážok možné vydávať úradné výpisy vyhotovených z matriky (rodný list, sobášny list, úmrtň list) dvojazyčne, to je aj v jazyku ktorejkoľvek národnostnej menšiny.

3. Pre odstránenie dlhodobo pretrvávajúceho porušovania základného práva chráneného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky reštituentov pri konaní a rozhodovaní o nárokoch nimi uplatnených k poľnohospodárskej a lesnej pôde navrhujem

- a) **Zmeniť zákonnou úpravou celkové postavenie a právne fungovanie Slovenského pozemkového fondu**, prípadne ustanoviť jeho povinnosť bezodkladne predkladať príslušným správny orgánom podklady potrebné pre konanie a rozhodovanie v reštitučných veciach a poskytnúť im súčinnosť tak, aby nesplnenie povinností bolo efektívne vymáhatel'né.
- b) **Uložiť vláde Slovenskej republiky**, aby národnej rade predložila na jej rokovanie v určenom čase zoznam neskončených reštitučných konaní spolu s podrobnou analýzou príčin, s návrhom na odstránenie porušovania základného práva na konanie

a rozhodnutie vo veci bez zbytočných prietáhov a na primeranú satisfakciu za zlyhanie štátu pri ochrane práva na súdnu a inú právnu ochranu žiadateľov v takom veľkom rozsahu.

4. Pre zabezpečenie ochrany a dodržiavania základného práva chráneného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky účastníkov v súdnom konaní navrhujem

- a) **V zákone súdoch ustanoviť ministerstvu spravodlivosti povinnosť**, aby na základe štatistických údajov sledovalo vývoj preťažnosti všetkých súdov, na tom základe, aby každoročne vyhotovilo a priebežne aktualizovalo a zverejňovalo zoznam preťažených súdov, povinnosť, že súčasťou rezortného návrhu na pridelovanie rozpočtových prostriedkov na zabezpečenie činnosti súdov je k dátumu predloženia návrhu aktualizovaný zoznam preťažených súdov; ustanoviť, že voľné miesto sudcu a na neho naviazané zamestnanecké pracovné miesta možno **pridelovať iba v súlade s poradím súdu** v zozname preťažených súdov s cieľom, aby sa v súlade s ním riešila preťažnosť.
- b) **Uložiť vláde Slovenskej republiky**, aby predložila na rokovanie národnej rady opatrenia, ktorými zabezpečí, aby ministerstvo spravodlivosti mohlo v zozname súdnych znalcov doplniť potrebný počet súdnych znalcov vo všetkých odboroch, v ktorých pre nízky počet znalcov znalci vyhotovujú znalecké posudky po dobu dlhšiu ako dva mesiace.

5. Z dôvodov ochrany základných práv a slobôd osôb pred postupmi orgánov verejnej správy, ktorými sú porušované ich základné práva a slobody, trvám aj na prijatí opatrení, ktoré som navrhovala už v predchádzajúcich správach a v mimoriadnej správe, **ak neboli prijaté**.

Najmä na tom, aby Národná rada Slovenskej republiky zriadila nezávislý orgán prešetrovania policajných postupov, pri ktorých došlo k použitiu policajnej sily, donucovacích prostriedkov a ich oprávnenosť vzbudila pochybnosti a na prijatí opatrení zameraných na odstránenie systémovej diskriminácie detí v školstve.

OPATRENIA NA ZABEZPEČENIE PODMIENOK PRE ČINNOSŤ VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV

Vzhľadom na pretrvávajúce prekážky pri zabezpečovaní podmienok pre plnenie úloh verejného ochrancu práv v Slovenskej republike, som opakovane nútená formulovať aj nižšie uvedené návrhy opatrení, ktoré sa opierajú o oprávnenia dané verejnému ochrancovi práv v § 27 ods.6 a v § 27a ods.1 zákona o verejnom ochrancovi práv a o Rezolúciu 1959 (2013) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy (Príloha č. 3) a jej predchádzajúce odporúčania:

- 1. Garantovať nezávislosť verejného ochrancu práv od výkonnej moci ustanovením samostatnej rozpočtovej kapitoly.**
- 2. Realizovať v roku 2016 rozpočtové opatrenie – povolené prekročenie limitu výdavkov, ktorým sa vytvoria podmienky pre naplnenie organizačného poriadku Kancelárie verejného ochrancu práv, tak ako ho podľa zákona na plnenie svojich úloh určil verejný ochranca práv. Tým bude umožnené naplniť v organizačnom poriadku určený počet zamestnancov Kancelárie a bude možné zriadenie zastúpenia Kancelárie verejného ochrancu práv v regiónoch SR.**
- 3. Pri zostavovaní rozpočtu verejnej správy a určovaní limitu výdavkov Kancelárie pre nasledujúce rozpočtové obdobia postupovať v súlade s Odporúčaním Parlamentného zhromaždenia Rady Európy 1615 (2003)¹ o inštitúcii ombudsmana a s Rezolúciou 1959 (2013) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy o posilnení ombudsmanských inštitúcií v Európe so zreteľom na rozpočtové požiadavky (vrátane rozpočtových priorít) Kancelárie verejného ochrancu práv, ktoré v roku 2016 predloží Ministerstvu financií Slovenskej republiky v procese zostavovania Rozpisu východísk návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2017 – 2019.**

JUDr. Jana Dubovcová, verejná ochrankyňa práv